

עפ"ג 54113/07/17 - ר א נגד מדינת ישראל, ד א

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ג 54113-07-17

לפני כב' השופט רפי כרמל, אב"ד
כב' השופט כרמי מוסק
כב' השופטת שירלי רנר

המערער

ר א
ע"י ב"כ עו"ד דן בר דוד

נגד
המשיבים

1. מדינת ישראל
באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים
2. ד א

פסק דין

ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום בירושלים (כב' השופט אילן סלע) מיום 13.7.17 בת"פ
12459-02-16.

כללי

1. המערער הורשע על יסוד הודאתו בתקיפת בת זוג, איומים (שתי עבירות) והיזק לרכוש במזיד. על המערער הוטלו העונשים הבאים: שני חודשי מאסר בפועל, 6 חודשי מאסר על תנאי בגין כל עבירת אלימות, פיצוי למתלוננת בסך 4,000 ₪ וקנס בסך 200 ₪ או 12 ימי מאסר תמורתם. הערעור מופנה כנגד חומרת העונש.

2. ואלה המעשים: העבירות מתייחסות למעשים שעשה המערער כלפי המתלוננת, לה היה נשוי כעשר שנים עד לגירושיהם בחודש דצמבר 2014. כשבוע עובר ליום 1.2.16, במהלך שיחת טלפון עם המתלוננת, איים עליה המערער באומרו: "ביום שאני אראה אותך עם מישהו אני יביא לך אותו בשקית". ביום 30.8.15 תקף המערער את המתלוננת בכך שירק עליה בעת שנסעו עם ילדיהם ברכב, הוא סגר את דלתות הרכב ולא אפשר לה לצאת ממנו. ביום 1.12.13 סירבה המתלוננת לציית להוראת המערער לקלח את בנם הקטן, אמרה שאינה מרגישה טוב והדליקה את הטלוויזיה. בתגובה, לקח המערער את השלט והטיח אותו על הרצפה, תוך שגרם לניפוצו.

טענות הצדדים

3. ב"כ המערער עותר להטיל על המערער עונש של של"צ, אף בהיקף שעות נרחב, חלף עונש המאסר בפועל. לחלופין, עותר לנכות מתקופת המאסר שהוטלה על המערער את ימי מעצרו (25 ימי מעצר בתקופה 31.1.16-24.2.16). כמו כן, מבקש להפחית את גובה הפיצוי שהוטל על המערער ולבטל את רכיב המאסר חלף קנס.

נטען כי למעט מקרים חריגים ביותר, הנוהג הוא לקזז את ימי המעצר באופן מלא. בית משפט קמא חרג מנוהג זה בדרך של קביעה לא מפורשת ומבלי לנמק את החלטתו. באשר לשיעור הפיצוי בו חויב המערער, נטען כי הינו גבוה, שכן לא נגרם נזק פיזי או מכאוב למתלוננת ועבירת התקיפה מצויה ברף התחתון מבחינת חומרתה. כמו כן, באשר להטלת מאסר חלף קנס, נטען כי הטלת מאסר בן 12 ימים חלף תשלום קנס בסך 200 ₪ אינו מידתי ונראה כי נועד דווקא להמריץ את המערער לשלם את הפיצויים למתלוננת, כיוון שלא ניתן להתחיל לשלם את הקנס אלא לאחר תשלום סכום הפיצויים במלואו. לפיכך, טוען הסנגור כי הטלת מאסר חלף קנס לשם תמריץ לתשלום פיצוי אינה חוקית ודינה להתבטל. בנוגע עם גובה הפיצוי, נטען כי יש להפחיתו נוכח מצבו הרפואי והכלכלי של המערער, כפי שעולה מתסקירי שירות המבחן, ובכללם המערער אינו עובד מזה כשש שנים, סובל מפיברומיאליגיה כארבע שנים ומטופל בקנאביס רפואי. עוד נטען כי יש להטיל על המערער עונש של של"צ, שכן שירות המבחן המליץ להימנע מהטלת מאסר בפועל והממונה על עבודות השירות קבע כי המערער אינו כשיר לביצוע עבודות שירות, נוכח מצבו הרפואי. הוסף כי בשל העובדה שהמערער אינו כשיר לבצע מאסר בעבודות שירות, יש להטיל עליו של"צ נוכח הנסיבות, ומטעמים רפואיים, כפי שנעשה במקרים אחרים, מתאימים, ויש מקום לבקש משירות המבחן לבחון האם ניתן למצוא למערער מסגרת ואף בהיקף רחב.

ב"כ המדינה טען כי ערכאת הערעור אינה גוזרת מחדש העונש. יש לדחות הערעור שכן לא נפל פגם בגזר דינו של בית משפט קמא. בעניינו של המערער אין אפיק טיפולי כפי שעולה מתסקיר שירות המבחן, המתייחס גם למערכת היחסים הקשה בין המערער לגרושתו. העונש שהוטל על המערער הנו על הצד המקל. הוגש הרישום הפלילי של המערער. העובדה שהמערער אינו כשיר לבצע עבודות שירות מטעמי בריאות, אינה אומרת שלא ניתן לגזור עליו עונש מאסר. באשר לניכוי ימי מעצרו - אין חובה בחוק לעשות כן ובית משפט קמא התייחס לכך בגזר דינו. לגבי הקנס, ניתן לגבות הפיצוי על ידי המרכז לגביית קנסות.

הגב' ד א השיבה כי חיים שלמים לא יספיקו לפצות על הנזקים הנפשיים שנגרמו לה ולילדיה מהמערער. המערער אינו משלם מזונות לילדיו אף שיש לו אמצעים.

תסקיר שירות המבחן וחוות דעת הממונה על עבודות שירות

4. מתסקיר שירות המבחן שנערך בעניינו של המערער עולה כי הינו כבן 53, גרוש בשלישית ואב לשבעה ילדים, אינו עובד מזה כשש שנים, סובל ממחלת הפיברומיאליגיה בארבע השנים האחרונות ולו אישור רפואי לשימוש בקנאביס. בעברו 3 הרשעות קודמות בעבירות סמים, העלבת עובד ציבור, הפרעה לשוטר ואיומים, וכיום פתוחים נגדו שני תיקים בעבירות של הפרת הוראה חוקית. מראיון עם המתלוננת התרשם שירות המבחן כי מערכת היחסים עם המערער התאפיינה בדפוסי אלימות מצדו, ובכלל זה אלימות פיזית, מילולית, נפשית, כלכלית ואיומים. המערער שולב בהליך טיפולי קבוצתי, אך התקשה להתמיד ולבסוף הפסיק להגיע, הוא חווה עצמו כקורבן ונעדר יכולת לבחינה עצמית. הוא לא הודה במעשיו, לא קיבל אחריות, ולפיכך, נמנע שירות המבחן מהמלצה טיפולית בעניינו והמליץ להטיל עליו עונש

מאסר שירות בעבודות שירות.

5. הממונה על עבודות שירות קבע כי המערער אינו כשיר לעבודה בעבודות שירות בשל מצבו הרפואי.

דין

6. דין הערעור להתקבל בחלקו.

כלל הוא, כי ערכאת הערעור לא גוזרת מחדש את העונש, אלא בוחנת את סבירות גזר-הדין של הערכאה הדיונית וכי התערבותה בעונשים שנגזרו שמורה למקרים חריגים בלבד שבהם נפלה טעות מהותית, או שהעונש שנגזר סוטה באופן קיצוני מרמת הענישה הראויה (ר': ע"פ 7430/13 טוחסנוב נ' מדינת ישראל (2014); ע"פ 8641/12 סעד נ' מדינת ישראל (2013)).

לזכות המערער עומדת הודאתו במיוחס לו, שהביאה לחיסכון בזמן שיפוטי ולייעול ההליכים, ויש להתחשב לקולה במצבו הרפואי. יחד עם זאת, הודאתו של המערער אינה מלווה בלקיחת אחריות על מעשיו, הבעת חרטה או גילוי תובנות למצבו, כפי שעלה מתסקיר שירות המבחן שנערך בעניינו. עוד עולה מהתסקיר כי למערער עבר פלילי ודפוסית התנהגות אלימים. המערער שלל נזקקות טיפולית, עמדתו קורבנית והוא אינו מפנים את חומרת מעשיו. לחובת המערער נזקפת עוצמת הפגיעה של המערער בערכים המוגנים, עליהם עמד בית משפט קמא בגזר דינו. עונשו של המערער צריך להלום לא רק את המעשים, אלא גם לבטא את ההרתעה הנדרשת למניעת הישנות מעשים כאלה בעתיד והוקעתם. מתחם הענישה שקבע בית משפט קמא הוא המתחם ההולם. הממונה על עבודות השירות קבע כי המערער אינו כשיר לביצוע עבודות שירות, אך אין הדבר מחייב מניה וביה את הקביעה כי ירצה את עונשו בדרך של של"צ. פסק הדין, אליו הפנה הסנגור (ע"פ 30275-02-15 מדינת ישראל נ' כהן (2015)), עוסק במקרה שאינו דומה בנסיבותיו למקרה שלפנינו. באשר לקביעת העונש בתוך המתחם, בשקלול הנסיבות דנן, יש להעדיף את הצורך בהרתעת הציבור על-פני עניינו האישי של המערער ולהשאיר את עונש המאסר של המערער על כנו.

לעניין הקנס והמאסר תמורתו- על-פי ההלכה הפסוקה "אין זה ראוי להטיל קנס, ומאסר תמורתו, שתכליתם האחת והיחידה היא תשלום הפיצויים" (ע"פ 2143/10 שלום נ' מדינת ישראל (2011); ור': ע"פ 5668/16 מזרחי נ' מדינת ישראל (2016)). המערער מבקש להיבנות מהלכה זו, וטוען כי הקנס בו חויב והמאסר תמורתו הינם אך תמריץ לתשלום הפיצויים, ומשכך, דינם להתבטל. לטענתו, שיעור הקנס וגובה הפיצויים למתלוננת, אינם בסכומים החורגים מהסביר בנסיבות הענין, באופן המצדיק את התערבות ערכאת הערעור. יחד עם זאת, הערעור מתקבל באופן שיש לנכות את ימי המעצר מתקופת המאסר. יתר חלקי גזר הדין יעמדו על כנם. עיכוב הביצוע - מבוטל.

המערער יתייצב לריצוי עונש המאסר ביום 26/2/18 עד השעה 10:00 בבית המעצר ניצן.

ניתן היום, ה' שבט תשע"ח, 21 ינואר 2018, במעמד ב"כ המערער, המערער וב"כ המשיבה.

שירלי רנר,
שופטת

כרמי מוסק, שופט

רפי כרמל, שופט
אב"ד